

Financieel crisisplan Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel

1. Inleiding

Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel heeft als taak het efficiënt en effectief uitvoeren van de pensioenregeling, zoals is overeengekomen tussen de partijen in het arbeidsvoorwaardelijke overleg (AVO). De ambitie is om op lange termijn een zo waardevast mogelijk pensioen tegen een zo stabiel mogelijke premie te bieden, op een voor alle belanghebbende partijen evenwichtige manier. Het bestuur voert hiertoe een solide financieel beleid en toetst of afspraken in overeenstemming zijn met wet- en regelgeving en uitvoerbaar zijn. Het Financieel Toetsingskader (FTK) is hierbij het uitgangspunt.

In dit document zijn de volgende onderdelen beschreven:

- Definitie crisis
- Beleidsopties en maatregelen
- Evenwichtige belangenafweging
- Communicatie
- Besluitvorming
- Beleidscyclus

2. Definitie crisis

Het bestuur van het fonds gebruikt in zijn beleid, monitoring en de dagelijkse aansturing meerdere dekkingsgraden om de financiële positie te bepalen. Wekelijks rapporteert de uitvoeringsorganisatie de beleidsdekkingsgraad en de feitelijke nominale en reële dekkingsgraad aan het bestuur. Deze rapportage omvat ook een analyse van de mutaties in de dekkingsgraad. Het bestuur heeft hierdoor goed zicht op de ontwikkeling van de financiële positie en de daaraan ten grondslag liggende oorzaken.

Bij een beleidsdekkingsgraad boven het niveau van het vereist vermogen is sprake van een normale situatie. Daalt de beleidsdekkingsgraad onder dit niveau, dan wordt de waakzaamheid verhoogd en kan het bestuur besluiten de rapportagefrequentie te verhogen. Het bestuur acht een beleidsdekkingsgraad van minder dan 110% zorgelijk.

Volgens het bestuur van pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel is er sprake van een financiële crisis als een van de volgende situaties optreedt:

1. wanneer de beleidsdekkingsgraad en/of de actuele dekkingsgraad aan het einde van een kalendermaand onder het minimaal vereist vermogen ligt én deze naar verwachting niet binnen de wettelijke termijn toegroeit naar een niveau boven de minimaal vereiste dekkingsgraad, waardoor de kans bestaat dat pensioenaanspraken en pensioenrechten onvoorwaardelijk moeten worden gekort of,

2. wanneer de beleidsdekkingsgraad en/of de actuele dekkingsgraad aan het einde van een kalendermaand lager ligt dan de kritische dekkingsgraad van het pensioenfonds en de kans bestaat op het (voorwaardelijk) verwerken van korting op pensioenaanspraken en pensioenrechten in het herstelplan over dat jaar, of
3. wanneer de kans reëel is dat als gevolg van ontwikkelingen op de financiële markten pensioenaanspraken en pensioenrechten onvoorwaardelijk op jaareinde moeten worden gekort.

Op deze momenten bestaat de kans dat het fonds immers zijn doelstellingen en ambitie niet meer (volledig) realiseren.

3. Beleidsopties en maatregelen

Het bestuur heeft de volgende (financiële) sturingsmiddelen ter beschikking in het geval van een financiële crisis. Of deze kunnen c.q. (op termijn) zullen worden ingezet is afhankelijk van de specifieke omstandigheden van het geval.

- a. Indexatiebeleid: afzien van indexatie afhankelijk van de financiële positie;
- b. Beleggingsbeleid: aanpassen van de strategische beleggingsmix of aanpassing van afdekkingsinstrumenten;
- c. Kortingsbeleid: korten van pensioenaanspraken en pensioenrechten;
- d. Overleg met het AVO.

Gelet op het vorenstaande en implicaties die de (mogelijke) inzet van een of meerdere voornoemde beleidsopties heeft, resulteert het ontstaan van een financiële crisissituatie direct in de volgende concrete maatregelen:

- Extra bestuurlijke waakzaamheid en mogelijk een verhoogde rapportagefrequentie
- Extra communicatie richting (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden
- Extra communicatie richting het AVO

4. Evenwichtige belangenafweging

De belanghebbenden van het fonds zijn de (gewezen) deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, de pensioengerechtigden en de werkgever.

Het bestuur is van mening dat met de eventuele inzet van de beschikbare sturingsmiddelen op evenwichtige wijze rekening dient te worden gehouden met de belangen van alle belanghebbenden van het fonds. Door gebruik te maken van de gekozen (maximale) hersteltermijn worden financiële tegenvallers gespreid verwerkt. Door niet te werken met een vaste einddatum voor het herstelplan, kan het beleggingsbeleid worden afgestemd op de lange termijn ambitie van een geïndexeerd pensioen.

4.1. Premiebeleid en indexatiebeleid

Met betrekking tot het indexatiebeleid wordt een beleid gehanteerd waarbij wordt gekeken naar benodigde middelen om ook in de toekomst op hetzelfde niveau te kunnen indexeren. In geval van overschotten wordt het overschot niet direct in zijn geheel ingezet voor inhaalindexatie.

Met betrekking tot de premietoetsing (toets kostendekkende premie) is gekozen voor een gedempte kostendekkende premie. Het pensioenfonds onderschrijft hiermee de wens van sociale partners om een stabiele premie te hanteren. Het fonds hanteert hierbij in principe de maximale verwachtingswaarden die door de parameters vanuit het Financieel toetsingskader worden voorgeschreven. Deze parameters worden in beginsel om de vijf jaar herijkt en zijn vastgesteld op basis van de actuele stand van de economie en inzicht van deskundigen. Het bestuur kan deze parameters bij een door het bestuur vastgestelde dreigende onevenwichtigheid meer prudent vaststellen na overleg met het arbeidsvoorwaardelijk overleg.

De hoogte van de vaste premie in combinatie met het indexatie- en kortingsbeleid zorgt voor een evenwichtige inzet van sturingsmiddelen. Aan de hand van ALM studies zal periodiek deze evenwichtige opzet worden getoetst.

In geval van een financiële crisissituatie wordt als eerste geen indexatie verleend aan zowel (gewezen) deelnemers als pensioengerechtigden.

4.2. Beleggingsbeleid

Nadat het indexatiebeleid geen of onvoldoende effect sorteert, kan het beleggingsbeleid worden ingezet. Het aankopen van instrumenten die het aandelen- of renterisico beperken, kan ten tijde van een crisis kostbaar zijn en een negatief effect hebben op het toekomstige herstelvermogen. Het bestuur zal deze aspecten meenemen in de besluitvorming over het eventueel (tijdelijk) inzetten van deze instrumenten.

4.3. Kortingsbeleid

Als uiterste noodmaatregel kunnen de pensioenaanspraken en pensioenrechten worden gekort. Een eenmaal toegepaste korting op pensioenaanspraken en pensioenrechten wordt beschouwd als negatieve indexatie, maakt onderdeel uit van de indexatieachterstand en kan worden hersteld conform het beleid van inhaalindexatie van het fonds.

5. Communicatie

Het communicatiebeleid van het fonds is erop gericht deelnemers actief te betrekken bij hun pensioenregeling en het pensioenfonds. Dat houdt in dat deelnemers niet alleen kennis hebben van de regeling, maar deze ook begrijpen, in bredere context kunnen plaatsen, bewust zijn van de risico's en bewuste keuzes kunnen maken.

Onderdeel van het communicatiebeleid is het informeren van belanghebbenden over de financiële positie van het fonds en de gevolgen daarvan voor de belanghebbenden. Doelstelling is belanghebbenden inzicht te geven in hun pensioenaanspraken en een realistisch beeld te geven over de indexatieverwachtingen en mogelijke risico's. In dat licht zal in geval van een financiële crisis ook extra communicatie richting (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden plaatsvinden om hen te informeren over de ontstane situatie.

6. Besluitvorming

Het bestuur beschikt over een crisisprocedure ten behoeve van snelle besluitvorming over noodzakelijke aanpassingen in bijvoorbeeld het beleggingsbeleid. Dit geldt niet voor de andere sturingsinstrumenten. Voor inzet van het indexatiebeleid en kortingsbeleid geldt dat deze maatregelen al onderdeel vormen van de uitvoeringsovereenkomst en de reguliere bestuurscyclus en daarnaast ook pas per een volgend kalenderjaar kunnen worden doorgevoerd. Besluiten daartoe kunnen daardoor via de gebruikelijk besluitvormingsprocedure verlopen. Voor korting van pensioenaanspraken en uitkeringen geldt dat de noodzaak daartoe tijdig zichtbaar zal worden.

Korting van aanspraken en rechten

Het bestuur is op grond van de statuten van het Fonds bevoegd de verplichtingen van het fonds in overeenstemming te brengen met de bezittingen en verwachte inkomsten. Dit is de formele titel voor besluitvorming over korting van pensioenaanspraken en -rechten. Aan deze bevoegdheid zijn geen bijzondere vereisten gesteld, uitgezonderd dat het bestuur de (adviserend) actuaris dient te horen.

Het korten van aanspraken wordt als een uiterste noodmaatregel gezien. Grote schommelingen in het niveau van pensioenuitkeringen zijn niet wenselijk; gegeven de fondspopulatie (er is sprake van een relatief jong fonds) acht het bestuur een spreiding gelijk aan de termijn van het herstelplan wenselijk. Vanwege kostenaspecten en gelet op de communicatie naar deelnemers kiest het bestuur ervoor om kortingen tot 0,5 procentpunt echter direct door te voeren en de spreidingsperiode in te korten indien blijkt dat de korting per jaar onder een niveau van 0,5 procentpunt blijft.

7. Beleidscyclus

Het crisisplan wordt geëvalueerd en beheerd door de uitvoerende bestuursleden. Formele evaluatie en actualisering door het algemeen bestuur vindt éénmaal per drie jaar plaats.